

Vooronderzoek aan het Paterspad te Hoogstraten

deel II

Elly N.A. Heirbaut
Vanessa Vandenbussche
Alissa Monden
Rani Reusens

2022B359 28 02
WP 4
VL 1
S
CP
ST
P

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Colofon

Titel: Vooronderzoek aan de Paterspad te Hoogstraten. Deel II.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut, Vanessa Vandenbussche, Alissa Monden & Rani Reusens
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 545
Bekrchtigde archeologienota: ID 20314

Projectleider/erkend archeoloog: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: oktober 2023
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: overzicht werkput 4 fase 1

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

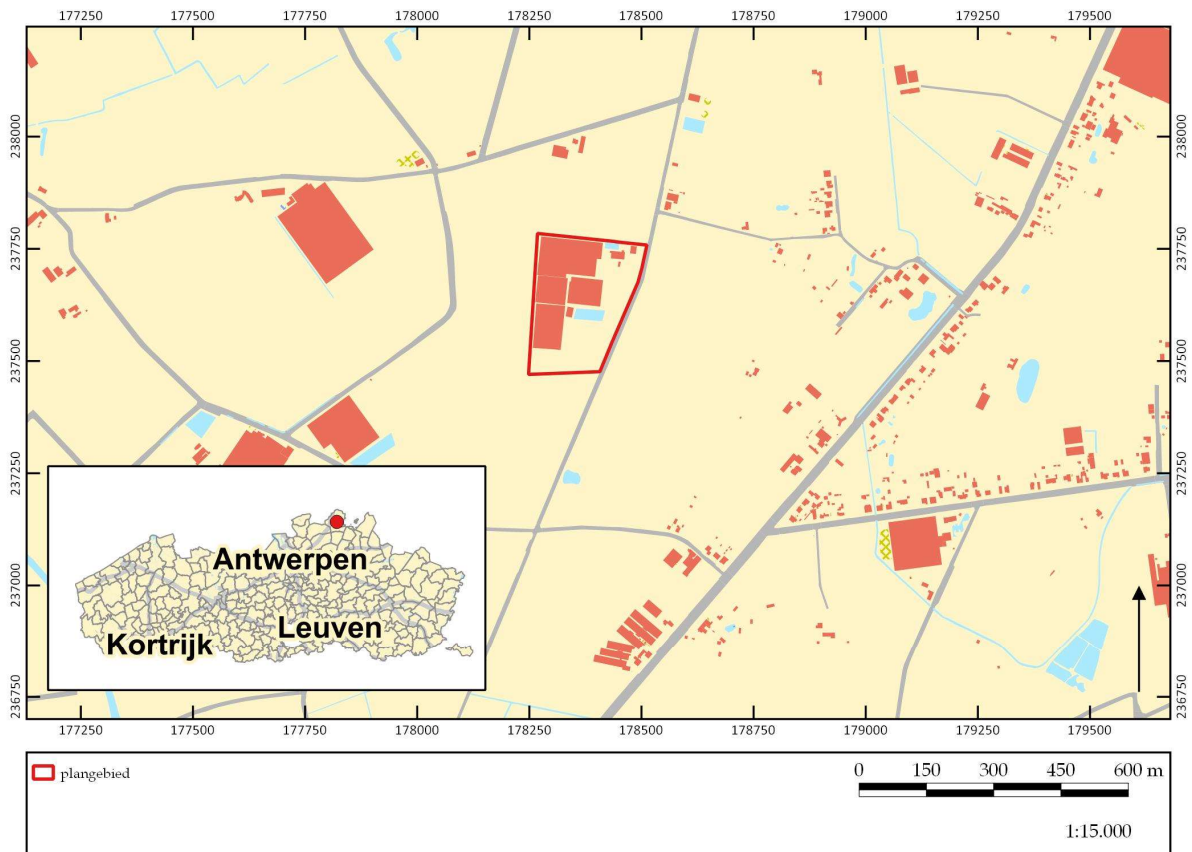
LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van maatregelen

1 INLEIDING	5
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
3 ONDERZOEKSVRAGEN	7
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	9

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan het Paterspad te Minderhout (gemeente Hoogstraten, provincie Antwerpen). Het plangebied situeert zich ten noordwesten van het centrum van Minderhout en ten noordoosten van het centrum van Hoogstraten. Ten noorden en westen van het plangebied stroomt een vertakking van de Witvenloop. Het plangebied omvat zes kadastrale percelen met een totale oppervlakte van ca. 62.190 m². Momenteel is het terrein bebouwd met infrastructuur voor het telen van aardbeien. De opdrachtgever plant deze bebouwing te verwijderen en een nieuwe serre, wadi en regenwateropslag te plaatsen (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Paterspad, Hoogstraten (Minderhout)	
Ligging	Paterspad 6, Hoogstraten (Minderhout)	
Kadastrale gegevens	Hoogstraten, 2 ^e afdeling, sectie C, percelen 211B, 211D, 211H, 211K, 212A en 217A	
Bounding Box	X	Y
	178268.21	237784.20
	178512.06	237758.37
	178407.09	237476.21
	178249.00	237470.60
Onderzoek	vooronderzoek	
Projectcode	2022B119 (landschappelijk bodemonderzoek)	
	2022B359 (proefsleuvenonderzoek fase 1)	
	2023I130 (proefsleuvenonderzoek fase 2)	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS	
	Vanessa Vandenbussche, LAReS	
	Alissa Monden, LAReS	
	Christine Beckers, LAReS	
	Rani Reusens, LAReS	
	Sebastien De Molenaer, LAReS	
	Robby Vervoort, Robby Vervoort Freelance Senior Archeoloog	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162	
	Christine Beckers: OE/ERK/Archeoloog/2020/00017	
	Rani Reusens: OE/ERK/Archeoloog/2020/00021	
Termijn veldwerk	10 februari 2022 (landschappelijk bodemonderzoek)	
	28 februari 2022 (proefsleuvenonderzoek, fase 1)	
	11 en 19 oktober 2023 (proefsleuvenonderzoek, fase 2)	
Geplande ingreep	sloop bestaande bebouwing en bouw van een nieuwe serre, wadi en regenwateropslag	
Totale oppervlakte plangebied	ca. 62.190 m ²	
Totale oppervlakte geplande werken	ca. 42.760 m ²	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.	
Randvoorwaarden	zie paragraaf 3.3	
Doelstelling	Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.	
Thesaurus	landschappelijk bodemonderzoek, proefsleuvenonderzoek, vrijgave	

3 Onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het vooronderzoek zijn verschillende onderzoeksvragen geformuleerd, waarop getracht moest worden antwoord te bieden.

Landschap en bodem:

- Is de oorspronkelijke bodem intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en zo ja, in welke mate?
- Wat is de opbouw van de bodem (waargenomen horizonten, beschrijving en duiding)?
- Hebben er post-depositionele processen plaatsgevonden en welk effect hebben deze gehad op de archeologische resten?

Algemeen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze vondsten?
- Wat is de bewaringskwaliteit van de vondsten?
- Wat is de ruimtelijke begrenzing van de sporen (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het te ontwikkelen gebied)?
- Wat is de chronologische begrenzing van de sporen? Behoren ze tot één of meerdere perioden?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de archeologische vindplaats(en)?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ*? Zo niet, welke maatregelen worden dan voorgesteld om de archeologische waarden veilig te stellen?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? Is er voor het beantwoorden van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijk onderzoek nodig? Zo ja, welk type staalname is hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Dient er verder archeologisch onderzoek (opgraving) te worden uitgevoerd op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek?

Steentijdsites:

- wat is de ruimtelijke begrenzing van de vuursteenconcentratie(s) (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het plangebied)?
- wat is de datering van de vondsten?
- wordt de vindplaats door de toekomstige werken bedreigd? Wat zijn de mogelijkheden voor behoud *in situ* of *ex situ*?
- welk vervolgtraject is noodzakelijk?

Nederzettingsterreinen:

- Zijn er aanwijzingen voor nederzettingsterreinen in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?

- Zijn er aanwijzingen voor continuïteit of fasering van de nederzetting en/of structuren?
- Welke elementen kunnen bijdragen tot de kennis van de economische en sociale relaties in de verschillende perioden/fasen?
- Wat is de relatie van de vindplaats tot deze in de ruimere omgeving?
- Zijn er aanwijzingen voor andersoortig gebruik van het terrein (anders dan bewoning, bijvoorbeeld funeraire contexten)? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?
- Zijn er sporen van landbouwactiviteiten (ploegsporen, veldindeling, ...) gelinkt aan het historisch terreingebruik zoals waargenomen op de historische kaarten?
- Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
- Zijn er sporen van agrarische activiteiten?
- Zijn er sporen van landgebruik (zoals perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning)?

Grafoelden:

- Zijn er graven aangetroffen in het te ontwikkelen gebied?
- Hoe dateren deze?
- Kunnen ze gerelateerd worden aan reeds bekende vindplaatsen in de omgeving?
- Zijn de inhumatieresten/crematieresten goed bewaard?
- Is er sprake van bijgaven, en wat voor informatie leveren deze op?
- Is er sprake van een grafritueel, en hoe manifesteert zich dat?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar het eerste deel van de nota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Het landschappelijk bodemonderzoek weerlegt enige potentie voor het treffen van een steentijdartefactensite. Het proefsleuvenonderzoek in de eerste en tweede fase hebben uitgewezen dat er geen sporen van bewoning of begraving voorafgaand aan de nieuwste tijd zijn aangetroffen, noch in sporen, noch in vondsten. De sporen die zijn herkend betreffen over het algemeen verstoringen, recente greppels, recente kuilen en een paalkuil die op basis van de stratigrafische positie, inclusies, vorm en vulling in de nieuwste tijd kan geplaatst worden.

In totaal is 2.925 m² opengelegd. Er is voldoende oppervlakte onderzocht om conclusies te trekken in verband met het archeologisch potentieel van dit deel van het projectgebied. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich hier geen behoudenswaardige archeologische site bevindt.

De bevindingen van deze onderzoeken zijn ook geëvalueerd in functie van de potentiebepaling van de rest van het plangebied. Omdat de serres op een gelijkaardige manier zijn gebouwd op het westelijke deel van het terrein als op het centrale deel, en uit het onderzoek blijkt dat het centrale deel sterk verstoord is door het bouwen van de serre en het leggen van alle mogelijke nutsvoorzieningen die hiervoor van toepassing zijn, kan aangenomen worden dat de rest van het plangebied een even grote mate van verstoring zal kennen als het terrein dat nu al onderzocht is. Hierdoor wordt geadviseerd dat het gedeelte van het projectgebied dat ontwikkeld wordt in de derde fase niet verder onderzocht moet worden aangezien dit geen kenniswinst zal opleveren.

Om deze reden is er geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.